

Schoolondersteuningsprofiel Passend Onderwijs

2020-2024

Samen morgen maken.

Inhoudsopgave

Inleiding	blz. 3
1 Algemene informatie	blz. 4
2 Basisondersteuning	blz. 5
3 Extra ondersteuning	blz. 8
4 HVX	blz. 12
5 Randvoorwaarden Passend Onderwijs	blz. 13

Inleiding

Voorliggend document bevat het schoolondersteuningsprofiel van het Herbert Vissers College (HVC). In het kader van de Wet op Passend Onderwijs is dit Schoolondersteuningsprofiel (SOP) opgesteld. Dit document geeft weer welke mogelijkheden de school heeft voor de ondersteuning van leerlingen met uiteenlopende onderwijsbehoeften.

Voor de leesbaarheid is gekozen voor hij/hem, waar uiteraard ook zij/haar gelezen kan worden. Ditzelfde geldt ook voor ouders, waar gelezen kan worden verzorgers. Bij mentor kan ook coach gelezen kan worden.

1 Algemene gegevens

1.1

Contactgegevens

Het Herbert Vissers College

Noorderdreef 175

2152 AC Nieuw-Vennep

T: 0252 - 661566

E: info@hvc.nl

W: www.hvc.nl

1.2

Visie op ondersteuning

Het HVC biedt geïntegreerde leerlingbegeleiding waarbij mentoren en docenten de eerste lijn vormen. De school gaat uit van contextuele leerlingbegeleiding, waarbij de driehoek kind, ouders en school centraal staat. Als deze relaties in harmonie zijn, heeft het kind optimale groeimogelijkheden. Met elkaar werken we aan de best haalbare ondersteuning.

Het uitgangspunt is mentoren en docenten zodanig te professionaliseren en toe te rusten dat aan (bijna) elke leerling Passend Onderwijs geboden kan worden.

Wanneer de ondersteuningsbehoefte de expertise van de docent en mentor overstijgt, kan de leerling aangemeld worden voor extra ondersteuning. Na aanmelding wordt besproken welke ondersteuning nodig is.

Voor meer informatie over de visie op zorg voor leerlingen, kan het zorgplan geraadpleegd worden. Deze is te vinden op de website van de school onder het kopje 'vensters voor verantwoording'.

2 Basisondersteuning

2.1 Onderwijsondersteuningsstructuur

De school heeft in het zorgplan een stappenplan opgenomen voor de begeleiding van leerlingen met ondersteuningsvragen. De ondersteuningsstructuur is te verdelen in drie lijnen. De eerste lijn betreft de begeleiding van de mentoren en vakdocenten. De tweede lijn betreft de aanwezige interne deskundigen in de school. De derde lijn, tenslotte, betreft externe deskundigen met wie de school samenwerkt.

Eerste lijn: mentoren en vakdocenten

Op het HVC kan iedere docent ingezet worden als mentor. De mentoren zijn primair verantwoordelijk voor de leerlingbegeleiding en zijn daarmee de eerste contactpersoon voor ouders/verzorgers. De mentor vormt de spil in de leerlingbegeleiding. De taken van de mentor zijn in het zorgplan uitgebreid beschreven. Voor nieuwe mentoren is een interne training waarin zij getraind worden op benodigde vaardigheden.

De begeleiding door de mentoren bestaat samengevat uit de volgende drie onderdelen:

- de begeleiding bij het leerproces;
- de begeleiding bij het ontwikkelen van inzicht bij leerlingen in hun individuele capaciteiten, interesses en vervolgopleiding;
- de begeleiding bij de persoonlijke ontwikkeling

De mentor meldt, in overleg met de teamleider en/of leerjaarcoördinator en ouders, een leerling aan voor extra ondersteuning.

Vakdocenten hebben een signalerende rol en zijn medeverantwoordelijk voor de totstandkoming van en uitvoering van begeleidingsafspraken van de leerling.

Tweede lijn: deskundigen

De volgende deskundigen zijn op het HVC werkzaam:

- zorgcoördinator: coördineert de begeleiding en ondersteuning van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte op het HVC. De zorgcoördinator werkt nauw samen met de interne en externe deskundigen.
- orthopedagoog: begeleidt van leerlingen met sociaal-emotionele problemen, advisering van docenten en mentoren, interne trainingen verzorgen, diagnostiek, contact met externen. Daarnaast is de orthopedagoog ook dyslexie-coördinator.
- begeleider passend onderwijs (BPO): begeleidt leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. BPO-ers bieden ondersteuning aan mentoren en docententeams bij het begeleiden van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte en zij dragen bij aan het professionaliseren van teams. Twee van hen zijn gespecialiseerd in beeldcoaching.
- vertrouwenspersoon: geeft leerlingen advies op gebied van pesten, onveiligheid, seksualiteit, machtsmisbruik etc.
- dyslexiecoördinator, dyslexiecoaches en de dyscalculie-coach: voert gesprekken met leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie over waar zij tegen aanlopen en hoe zij dit kunnen aanpakken.
- Faalangstrainer: begeleidt leerlingen met faalangst.
- rots en watertrainer: begeleidt leerlingen die een ondersteuningsbehoefte hebben op gebied

van weerbaarheid.

Tweewekelijks vindt een intern zorgoverleg plaats. Hierin worden de leerlingen die ondersteuning nodig hebben besproken en de ondersteuning van docenten en mentoren. Aan dit overleg nemen de zorgcoördinator, orthopedagoog en BPO-ers deel.

Derde lijn: externen

Met de volgende externe partners vindt een intensieve samenwerking plaats:

- schoolcoach (meerdere dagdelen): de schoolcoach is werkzaam bij Altra, begeleidt kortdurend leerlingen en biedt leerlingen, ouders en school ondersteuning bij problemen op gebied van gedrag, opvoeding en veiligheid motivatie, verzuim etc. De schoolcoach is gemandateerd en kan doorverwijzen naar externe instanties.
- jeugdarts van de GGD: de jeugdarts spreekt leerlingen naar aanleiding van een Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) (tweede klas) en de EMOVO (tweede en vierde klas). De jeugdarts is beschikbaar voor gesprekken met een leerling wanneer deze lichamelijke of psychosomatische problemen hebben.
- leerplichtambtenaar: om de week is de leerplichtambtenaar op school voor het leerplichtspreekuur. Dit is een preventieve actie om verzuim van leerlingen verder te voorkomen. Wanneer leerlingen 9 keer verzuimen worden ze aangemeld voor het leerplichtspreekuur. Wanneer leerlingen meer dan 16 maal te laat of afwezig zijn worden ze bij het verzuimloket gemeld.

Zorg Advies Team

Vijf keer per jaar komt het Zorg Advies Team (ZAT) bij elkaar. Het ZAT heeft tot doel mee te denken over het zorgbeleid. In het ZAT komen thema's op het gebied van zorg aan de orde die actueel zijn in de school. Daarnaast is er de mogelijkheid om in dit overleg leerlingen te bespreken. Het ZAT adviseert ten aanzien van beleid en casuïstiek.

Elke bijeenkomst van het ZAT worden de thuiszitters en/of zorgelijk verzuimende leerlingen besproken. De bijeenkomsten van het ZAT staan vermeld in de jaarplanning. Het Zorg Advies Team wordt gevormd door de zorgcoördinator, de orthopedagoog, de BPO-ers, de jeugdarts van de GGD, de leerplichtambtenaar Haarlemmermeer, een vertegenwoordiger van Kenter, de schoolcoach (Altra) en een vertegenwoordiger van Meerwaarde (jeugdmaatschappelijk werk). De leerplichtambtenaren van omliggende gemeentes zijn op afroep beschikbaar. Daarnaast kunnen politie, verslavingszorg, reclassering en andere instanties kunnen worden uitgenodigd wanneer dat nodig is.

Multi disciplinair Overleg (MDO)

Om te kunnen bepalen welke ondersteuning een leerling nodig heeft, is het belangrijk om de ouders en de leerling hierbij te betrekken.

Op het moment dat duidelijk is dat een leerling een ondersteuningsbehoefte heeft, organiseert de zorgcoördinator een MDO. Initiatief tot zo'n overleg kan komen vanuit school (mentor, leerjaarcoördinator of teamleider), vanuit ouders en/of kind, vanuit de jeugdarts, vanuit leerplicht of vanuit een andere betrokken instantie.

Een MDO heeft tot doel de ondersteuningsbehoefte van een leerling te onderzoeken, afspraken te maken met alle betrokkenen en de voortgang van de begeleiding te bewaken. Bij een MDO zijn naast ouders, betrokken instanties (bijvoorbeeld leerplicht, hulpverlening) de zorgcoördinator en teamleider of leerjaarcoördinator aanwezig. Bij voorkeur is ook de leerling zelf (deels) aanwezig bij het MDO.

Belangrijk voordeel van de MDO's is dat alle betrokkenen aanwezig zijn, dat er met elkaar goed gekeken kan worden naar wat nodig is en dat er direct met iedereen afspraken gemaakt kunnen worden.

2.2 Preventieve en lichte curatieve interventies

Instrumenten voor vroegsignalering:

Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ)	De SDQ is een vragenlijst die door de GGD afgenomen wordt om de sociaal-emotionele gezondheid van jongeren te meten.
Dyslexie-screening	Alle leerlingen worden in de brugklas gescreend op dyslexie aan de hand van de cito-toetsen die afgenomen worden.
BRIEF	Een onderzoek naar de executieve vaardigheden van leerlingen
Wechsler Intelligence Scale III (WISC-III)	Een instrument om de intellectuele capaciteiten te bepalen. Dit onderzoek kan op indicatie afgenomen worden.

Interventies:

Faalangstreductietraining	Voor leerlingen die faalangstig zijn.
Rots en Watertraining	Voor leerlingen die moeite hebben met communicatie met medeleerlingen en docenten.
Overstaptraining	Voor leerlingen van de basisschool die extra ondersteuning nodig hebben bij de overstap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs is er een overstaptraining.

Protocollen

Het HVC beschikt over een uitgebreid dyslexie- en dyscalculieprotocol, pestprotocol, verzuimprotocol en een rouwprotocol. In de protocollen worden routes, taken en verantwoordelijkheden beschreven.

3 Extra ondersteuning: Onderwijs(ondersteunings-)arrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

In dit hoofdstuk wordt omschreven welke extra ondersteuningsmogelijkheden het HVC biedt. Sinds oktober 2013 beschikt het HVC over een trajectvoorziening. De trajectvoorziening heeft tot doel leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte te begeleiden, biedt een Time Out-plek en is expertisecentrum voor medewerkers op het gebied van gedragsproblematiek en de begeleiding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. Daarnaast geeft de trajectvoorziening een huiswerktraining (gericht op aanleren van executieve vaardigheden) voor deelnemers aan de trajectvoorziening en is er 2 tot 3 dagen per week de mogelijkheid huiswerk te maken in de trajectvoorziening.

Voor alle leerlingen met een ondersteuningsbehoefte wordt een ontwikkelperspectiefplan (OPP) of Topdossier opgesteld in samenwerking met ouders en de betrokken BPO-er.

Het HVC biedt de volgende arrangementen aan:

Arrangement voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in het auditief of visueel spectrum (3.1)

Arrangement voor leerlingen met een fysieke beperking of een chronische ziekte (3.2)

Arrangement voor leerlingen met ondersteuningsvragen in het autistisch spectrum (3.3)

Arrangement voor leerlingen met gedragsstoornissen en/of psychische problematiek met een ondersteuningsbehoefte (3.4)

Arrangement voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op gebieden die samenhangen met leerproblemen en/of grote leerachterstanden. (3.5)

3.1

Arrangement voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in het auditief of visueel spectrum.	
Ondersteuning	<p>Vanuit cluster 1 en 2 wordt aan zowel leerling als aan het docententeam ondersteuning geboden.</p> <p>Bij aannahme van de leerling wordt de ondersteuningsbehoefte vastgesteld. Naast de begeleiding van de reguliere mentor worden leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in het auditief of visueel spectrum extra ondersteund door de BPO-er wanneer dit gewenst is.</p> <p>De leerling kan gebruik maken van de trajectvoorziening.</p> <p>De leerling krijgt ondersteuning van de BPO-er op gebied van zijn/haar ondersteuningsbehoefte. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan ondersteuning op gebied van studievoordigheden (leren plannen en organiseren) en sociaal emotionele begeleiding, de leerling mag gebruik maken van de trajectvoorziening (bijvoorbeeld voor het bieden van een rustige werkplek). De leerling kan deelnemen aan de huiswerktraining en aan de huiswerkklas.</p> <p>Leerlingen kunnen gebruik maken van aangepaste toetsen (kijk-luistertoetsen), koptelefoon etc.</p> <p>Er is de mogelijkheid om te werken met solo-apparatuur en dergelijke.</p>
Grenzen in de begeleiding	<p>Er is geen doventolk of gebarenspecialist in de school aanwezig. De leerling moet zichzelf in de normale lessituatie kunnen redden. Structurele één op één begeleiding is tijdens de les niet mogelijk.</p> <p>Leervorderingen dienen voldoende te zijn. Indien er ondanks de geboden ondersteuning onvoldoende leervorderingen worden gemaakt dan zullen we</p>

	in overleg met het regioloket en ouders op zoek gaan naar een andere passende onderwijsplek voor de leerling.
--	---

3.2

Arrangement voor leerlingen met een fysieke beperking of een chronische ziekte	
Ondersteuning	<p>Leerlingen met een fysieke beperking worden extra ondersteund door de BPO-er. Hierbij valt te denken aan ondersteuning op gebied van studievaardigheden (leren plannen en organiseren) en sociaal emotionele begeleiding (bijvoorbeeld het bieden van een Time Out plek). De leerling kan deelnemen aan de huiswerktraining en aan de huiswerkklas. De begeleiding die geboden wordt, wordt afgestemd met leerling, ouders, ambulante begeleider, team en teamleider, dit wordt vastgelegd en vastgelegd in een ontwikkelingsperspectief.</p> <p>De BPO-er informeert en coacht in samenwerking met de betrokken ambulante begeleider het docententeam. Er is in alle 3 gebouwen een lift. Wanneer leerlingen vanwege hun ziekte of aandoening langere tijd thuis komen te zitten wordt er soms gebruik gemaakt van een webchair/ KPN-klasgenoot (via Onderwijs Advies), zodat de leerling met een laptop thuis kan meedoen met de lessen (indien beschikbaar en indien van toepassing). Voor het VMBO basis en kader zijn de keuzemogelijkheden voor een profiel afhankelijk van fysieke mogelijkheden van de leerling.</p>
Grenzen in de begeleiding	<p>Leerlingen kunnen geen structurele één-op-één begeleiding krijgen. De leervorderingen dienen voldoende te zijn. Indien er ondanks de geboden ondersteuning onvoldoende leervorderingen worden gemaakt dan zullen we in overleg met het regioloket en ouders op zoek gaan naar een andere passende onderwijsplek voor de leerling.</p> <p>Examenonderdelen kunnen inhoudelijk niet aangepast worden. Thuisonderwijs waarbij een medewerker van het HVC aanwezig is kan vanuit het HVC niet geboden worden.</p> <p>Personeel verricht geen verzorgende en/of medische handelingen. Indien dit noodzakelijk is, dan zal de verplegende zorg door ouders van buitenaf geregeld dienen te worden. Voorbehoud is dat dit het leerklimaat en leerproces van de leerling en de andere leerlingen niet in de wegstaat of beïnvloedt. Van leerlingen wordt verwacht dat zij zelfstandig van het toilet gebruik kunnen maken, of dat dit op andere wijze geregeld is.</p>

3.3

Arrangement voor leerlingen met ondersteuningsvragen in het autistisch spectrum	
ondersteuning	<p>Leerlingen met ASS kunnen extra worden ondersteund door de BPO-ers. De begeleiding van de leerling is gericht op het leren zelfstandig te functioneren. Het uiteindelijke doel is dat de leerling zich zonder hulp weet te redden in de schoolsituatie als voorbereiding op deelname aan de maatschappij.</p> <p>De leerling kan voor een vooraf afgesproken termijn, gebruik maken van de trajectvoorziening. De begeleiding kan bestaan uit ondersteuning op gebied van studievaardigheden (leren plannen en organiseren) en sociaal emotionele begeleiding (bijvoorbeeld helpen reflecteren op gedrag, aanleren van handelingsalternatieven). Daarnaast kan van de trajectvoorziening gebruik worden gemaakt als Time Out plek. De leerling kan deelnemen aan</p>

	<p>de huiswerktraining en aan de huiswerkklas.</p> <p>Voorlichting aan docenten door interne en externe deskundigen op gebied van de stoornis en handelingsvaardigheden. Mentoren en docenten van leerlingen met ASS worden ondersteund door zorgcoördinator, de orthopedagoog en de BPO-ers.</p>
Grenzen in de begeleiding	<p>De leervorderingen dienen voldoende te zijn. Indien er ondanks de geboden ondersteuning onvoldoende leervorderingen worden gemaakt dan zullen we in overleg met het regioloket en ouders op zoek gaan naar een andere passende onderwijsplek voor de leerling.</p> <p>In de klas is er geen structurele één-op-één begeleiding, extreem externaliserend gedrag kan niet in de klas begeleid worden. De leerling mag in principe geen bedreiging vormen voor andere leerlingen en het onderwijsproces van de andere leerlingen niet verstoren.</p>

3.4

Arrangement voor leerlingen met gedragsstoornissen en/of psychische problematiek met een ondersteuningsbehoefte	
Ondersteuning	<p>Leerlingen kunnen extra worden ondersteund door de BPO-ers.</p> <p>De begeleiding van de leerling is gericht op het leren zelfstandig te functioneren. Het uiteindelijke doel is dat de leerling zich zonder hulp weet te redden in de schoolsituatie als voorbereiding op deelname aan de maatschappij.</p> <p>Voorwaarde voor begeleiding van leerlingen met gedragsproblematiek is dat de leerling in een groep moet kunnen functioneren en niet afhankelijk is van individuele ondersteuning.</p> <p>De leerling kan voor een vooraf afgesproken termijn, gebruik maken van de Trajectvoorziening. De begeleiding kan bestaan uit ondersteuning op gebied van studievaardigheden (leren plannen en organiseren) en sociaal emotionele begeleiding (bijvoorbeeld helpen reflecteren op gedrag, aanleren van handelingsalternatieven). Daarnaast kan van de trajectvoorziening gebruik worden gemaakt als Time Out plek. De leerling kan deelnemen aan de huiswerktraining en aan de huiswerkklas.</p> <p>Voorlichting door interne en externe deskundigen op gebied van de stoornis en handelingsvaardigheden.</p>
Grenzen in de begeleiding	<p>De leervorderingen dienen voldoende te zijn. Indien er ondanks de geboden ondersteuning onvoldoende leervorderingen worden gemaakt dan zullen we in overleg met het regioloket en ouders op zoek gaan naar een andere passende onderwijsplek voor de leerling.</p> <p>In de klas is er geen structurele één-op-één begeleiding, extreem externaliserend gedrag kan niet in de klas begeleid worden. De leerling mag in principe geen bedreiging zijn voor andere leerlingen vormen en verstoort het onderwijsproces van de andere leerlingen niet.</p>

3.5

Arrangement voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op gebieden die samenhangen met leerproblemen en/of grote leerachterstanden.	
Ondersteuning	<p>Samenwerkingsverband Amstelland en de Meerlanden werkt met populatiebepoortiging. Dat betekent dat de begeleiding van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte op gebieden die samenhangen met leerproblemen en/of leerachterstanden valt onder de basisondersteuning. Leerlingen worden niet meer geïndiceerd.</p> <p>De leerlingen krijgen begeleiding op gebied van hun leerachterstanden door de mentoren, de docenten en de orthopedagoog. Deze leerlingen werden tot voor kort LWOO-leerlingen genoemd. Extra begeleidingslessen, kleinere klassen. (in de onderbouw: BBL: 15 leerlingen, KBL: 24 leerlingen), begeleiding door de orthopedagoog. In de bovenbouw van het BBL en KBL is dit afhankelijk van het aantal leerplekken.</p>
Grenzen in de begeleiding	<p>We gaan ervan uit dat de leerachterstanden op gebied van begrijpend lezen en/of inzichtelijk rekenen maximaal op 50% liggen. Leerlingen vallen buiten dit arrangement wanneer de leerachterstanden groter zijn dan 50% en het iq lager is dan 80. Deze leerlingen worden doorverwezen naar de praktijkschool (bijvoorbeeld de Linie in Hoofddorp of praktijkschool Uithoorn).</p>

4 HVX

Schooljaar 2018-2019 is het HVC gestart met een nieuwe onderwijsroute: HVX.

HVX staat voor Herbert Vissers eXplore. Bij HVX wordt gewerkt met een nieuwe onderwijsvorm die uitgaat van persoonlijke groei en die leerlingen aan het stuur zet van hun eigen ontwikkeling. De leerlingen werken met behulp van docenten aan hun persoonlijke leerroute en uitdagende projecten.

Voor de leerlingen die zich willen aanmelden voor het HVX gelden dezelfde ondersteuningsarrangementen als voor andere leerlingen.

Daarnaast wordt van HVX leerlingen het volgende verwacht:

Zij hebben een vmbo-kader, mavo, havo of vwo advies en kunnen leren:

- Móeten te ervaren als wíllen
- Beseffen dat 'ja' zeggen een even grote bijdrage levert aan hun autonomie als 'nee'
- Zich bewust te zijn van de invloed die zij zelf hebben op een situatie waarin zij zich bevinden
- Afspraken te maken met zichzelf
- Zich te houden aan die afspraken
- Hun ouders of verzorgers, coaches en medeleerlingen te betrekken bij hun leerproces
- Point easy communiceren

5 Randvoorwaarden voor passend onderwijs

Het Herbert Vissers College is een school voor de buurt. Dat houdt in dat leerlingen met verschillende ondersteuningsbehoeften op de school aanwezig zijn. Leerlingen waarbij sprake is van multiproblematiek begeven zich op de grens van de toelaatbaarheid van school. Het gaat bijvoorbeeld om leerlingen met een gestapelde problematiek waarbij hun gedrag niet te tolereren is in de school, of om leerlingen die de veiligheid en het leerklimaat van anderen negatief beïnvloeden.

Bij de ondersteuning van leerlingen gaan wij er vanuit dat de begeleiding altijd tot doel heeft de leerling te leren zelfstandig te functioneren in de school.

Het uiteindelijke doel is dat de leerling zich zonder hulp weet te redden in de schoolsituatie als voorbereiding op deelname aan vervolgonderwijs en deelname aan de maatschappij.

Er dient een balans te zijn tussen studievoortgang en mogelijkheden van het kind. Leerlingen die een therapeutische setting nodig hebben, kunnen niet geplaatst worden.

De leerling en ouders dienen open te staan voor extra ondersteuning.

De begeleiding die geboden wordt, wordt afgestemd en vastgelegd met leerling, ouders, ambulante begeleider (voor cluster 1 en 2 leerlingen), team en teamleider. Dit wordt vastgelegd in een ontwikkelingsperspectief plan (OPP) of in Topdossier. Het OPP wordt op vooraf vastgestelde momenten geëvalueerd, om te bepalen in hoeverre de doelen gerealiseerd zijn.

Als er geen of onvoldoende vorderingen worden gemaakt dan is het nodig te kijken welke andere mogelijkheden er intern of extern zijn (bijvoorbeeld de aanvraag van een

Toelaatbaarheidsverklaring bij het regioloket).

Voor zij-instromers geldt dat zij geplaatst kunnen worden mits de ondersteuning die het HVC kan bieden voldoende is voor hen en mits er plaats is.

WE hanteren de volgende klassengrootte

VMBO basis: 15 leerlingen

VMBO kader: 24 leerlingen

VMBO-bovenbouw praktijkvakken: 16 leerlingen.

MAVO, HAVO, VWO: 30 leerlingen

Naast bovengenoemde aantallen kunnen klassen ook "pedagogisch vol" zijn. Het kan gebeuren dat er in een klas dermate veel leerlingen met een ondersteuningsbehoefte zitten, dat het niet mogelijk is een leerling aan de klas toe te voegen. De aantallen zijn vooraf niet vast te stellen, aangezien de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen uiteenlopend zijn.